

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Mindennemű, akár a szerkesztőséget,
akár a kiadóhivatalt illető küldemény
a főiskolába címzendő.

Megjelenik: havonként kétszer.

Felelős szerkesztő:
SIPOS BÉLA.

Főmunkatársak:
ADY ENDRE — KISS ÁRPÁD.

Kiadóhivatal főnöke:
MOHÁCSY JÁNOS.

Előfizetési ár:

Egész évré 3 frt, félévre 1 frt 50 kr,
negyedévre 75 kr.

Egyetemi és akadémiai hallgatóknak,
önképzőköröknek

egész évre 1 frt 50 kr, félévre 75 kr.

Egy szám ára: 10 krajcár.

A budapesti „Egyetemi Kör.”

Talán kissé naiv dolog is ezzel a politizálás miatt beszüntetett egyesülettel foglalkozni, de hát mi jó vidékiek abban az illúzióban ringatjuk magunkat, hogy hátha ezzel is használunk a magyar diákság sarkalatos érdekeinek.

Itt a vidéken a magyar diákok még tudnak lelkesedni. Társadalmi politikai kérdések sokszor lelkesítik fel — s a komoly munka mellett szívesen foglalkozik minden egyes tagja oly dologgal, mely mint speciális diák ügy az elődöktől maradt örökségképen.

A vidéki akadémia polgár szeret beszélni az erős, hatalmas magyar diákságról, melyet a vidéki akadémiák, a kolozsvári egyetem hallgatói, és Magyarország első egyetemének a budapestinek polgárai tesznek ki. Évek hosszú során keresztül szinte megcsontosodott benne az a meggyőződés, hogy a magyar diákság egy hatalmas, erős testület, melynek feje, mozgató ereje az ország fővárosában, Budapesten székel. Szívesen veszi, ha egyes mozgalmat, mely benünket érdekel, a központ kezd megindítani, s minden egyes alkalommal igyekszik vele szolidaritást vállalni.

Hiszen a jó vidéki diákok olyan naiv emberek!

Komolyan vesznek mindent, hisznek a lehetetlenben, s Budapest felé szegezve szemeiket türelemmel várják az utasítást. Ugy fáj nekik az tavaly, hogy a *nem zsidók* és *zsidók* elkeseredett harcot folytatnak egymás ellen, úgy munkáltak a békés kiegyezésen mint valani jólkü, fizetést nem váró ügyvédek — s jobban

ünnepelték a béke létrejöttét, mint azok a kik megkötötték!

Igazi örömmel fogadták a reform párt uralomra jutását, mert megvoltak győződve, hogy az áldatlan viszály helyett a komoly munkát vitte be az „Egyetemi Kör-“be az új párt, s ennek a munkának hatását a magyar diákság összesége hamarosan megfogja érezni.

Elkápráztatta a szegény vidéket a reform párt hangzatos programja.

De hát hogyan!

Igért a boldog emlékezetű Tóth Ödön-féle kabinet füt, fát, talán még thea-estélyt is. *Wolfner* Pál ur 1898. mártius havában oly ékesszólóan beszélt a reform párt komolyságáról, hogy a naiv Debreczen szívvel, lélekkel mellé csatlakozott.

Vártunk is azután hűségesen. Nem kívántunk sokat. Csak azt az alvó Magyar Diákszövetséget szerettük volna feltámasztva látni. Elengedtük volna a hangzatos program összes számait, csak ezt valósította volna meg a vezetőség.

Hogy hiába vártunk — azt most már nagyon jól tudjuk. Szemenyei Kornél lemondott, helyébe jött Ludwig Dezső ur. Ha az első nem is csinált semmit elnéztük, de hogy utódja válságba vitte az Egyetemi Kört, ezért felelőssé teszük az Egyetemi Kör tisztikarát.

Kaczagtunk, mikor Ludwig ur programját olvastuk, melynek egyik leghatalmasabb része a thea-estélyek rendezése volt, de feltámadt bennünk az igaz, a jogos harag, mikor hallottuk, hogy e nagytervekkel dicsekvő elnök alatt kellett megérnünk, a mitől óvjon meg megegyszer a sors — az Egyetemi Kör bezáratását. Önkénytelenül is kérjük, hogy mi fog még történni? Ezért

alakult az Egyetemi Kör, hogy egy és másik ember hibája, tullekeseése lépten nyomon váltságba döntse? Azért harczolunk mi évek hosszu sora óta a beszüntetett O. M. D. Sz. új életre keltése mellett, hogy a mi törekvésünket, munkánkat egy pillanat alatt megsemmisítsék!

Nem jól van ez így mélyen tisztelt uraim! Mi is magyar ifjak vagyunk, szeretjük hazánkat, politikai meggyőződéssel is dicsekszünk, s azt a hol kell nyíltan kimondjuk. Önmagunkat tagadnánk meg, nem lennénk magyar ifjak, ha nem így volna. De megtudjuk válogatni a helyet és időt, a módot hogy meggyőződésünket kifejezésre juttassuk, s csupán csak azért, hogy egyik másik lap beszéljen rólunk, nem veszélyeztetjük vitális érdekeinket. Politizálunk mi is — de csak ott, a hol ezt helyén valónak látjuk

Elvégre egyetemi polgár már érett fiatal ember, megvan a saját meggyőződése, s azt ki is fejtheti, de hogy az Egyetemi Kör mint testület állást foglaljon egyik vagy másik politikai párt mellett — helyeselni nem lehet.

Hogy Ludwig Rezső, Ábrányi, Wolfner Pál minő politikai elvet vall, előttünk merőben közömbös, de hogy ezek az urak elveiket az Egyetemi Körre oktrojálják, s a magyar ifjuság

leple alatt szerezenek politikai sikereket, az ellen tiltakozunk.

Egészséges kibontakozás ma már a régi alapokon nem lehetséges. Sokkal jobban elrontották már az egész dolgot, semhogy azt jóvá tehessek. De mindamellett mint becsületes, derék, nagyratörő ifjaktól elvárjuk, hogy pártjukkal egyetemben vissza vonulnak a cselekvés teréről, s átengedik a nem politizáló, de dolgozni akarók seregének, hogy az Egyetemi Kör a züllés végleges stádiumába ne jusson.

Mi itt a vidéken biztosítjuk őket rokonszenvünkről, ha elvonulnak, ellenkező esetben kiméletlen ostromot indítunk meg minden vonalon rendszerük ellen — s hisszük, sőt tudjuk, hogy a mily könnyen kerültek uralomra, ép oly könnyen szállítja le onnan mindannyiukat az az ifjuság, mely előtt csak a komoly munkának, a törekvésnek van értéke.

Gondolkozzanak az elmondottak felett — s be fogják látni, hogy igazunk van.

Ha ott hagyták az Egyetemi Kör bizottsági szobáját — nyugodtan politizálhatnak, nem fogja érte megróni senki egyikőjüket sem!

Sipos Béla.

TÁRCA.

Válasz.

*Azt, a mit más örülten hajszol
S üz egy siralmas életem,
A kétség-átkos órájában
A sors megadta én nekem
Nem a nyugalmat. Az én lelke
Megölné a csend, nyugalom,
Csak egy intést, biztatást vártam,
Ha zokogásba fül dalom,
Szívemből ömlő bús dalom.*

*Áldott a kéz, a mely megadta
Ez áldott édes biztatást,
Áldott a szív, mely némán szenved,
És mégis tud siratni mást.*

*Hát érzi más is ezt az átkot
S megérti az én bús dalom?...
Akkor nem fog sirba tiporni
Bús végzetem, a fájdalom,
A dalba ömlő fájdalom.*

*Azt, a mit más örülten hajszol
Egy hosszu, hosszu életem,
A biztató, szép reménységet
A sors megadta én nekem.
Talán csak rövid pillanatra
Enyhült a régi fájdalom,
De azért légy ezerszer áldott
Te, ki átérzed dalom,
Szívemből ömlő, bús dalom.*

ZADY

Mindszenty Endre.

A „Diákkongressusok.“

Nem alakult még meg a diákszövetség, folytonos akadályok gördülnek utjába, mégis története van, multja, melyre büszkén tekinthet vissza, ez a mult; a Diákkongressusok.

Az 1892. évi budapesti, az 1894. kolozsvári, az 1895. debreceni, 1896. kecskeméti, 1897. nagyváradai s az 1898. budapesti diákkongressusok mindig kiemelkedő mozzanatai lesznek az ifjuság történetének. Ezek a kongressusok voltak azok, melyeken a magyar ifjuság megmutatta az ő ideális gondolkozását, tette kész buzgalmát, ezek a kongressusok voltak azok, melyek a különböző főiskolák hallgatói közötti érintkezést előmozdították, az együvé tartozás s az összetartás érzetét nevelték s az uralkodó elszigeteltséget meleg barátsággá, rokonszenvvé változtatták át.

Minden haladást s eredményt, melyet az utóbbi években az ifjusági ügyekben elértünk — tulzás nélkül mondhatom — a Diákkongressusnak köszönhetjük, már ellenőrző és számonkérő voltánál fogva is nagy szerepe van ifjusági életünkben.

Némelyek lenézve az egész „Magyar Diákszövetséget“ annak megnyilatkozását a „Diák-

kongressust is kicsinylőleg veszik s nem látnak benne mást, mint jogcimet a lumpolásra, ezeknek figyelmébe ajánljom, hogy ha a kongressusnak csakugyan nem lenne más célja, mint az — hogy azok, kiknek kezébe egykor a haza sorsa le téve lesz — a fehér asztalnál évenként egyszer találkozzanak, már akkor is létjogosultsága van, mert nem üdvös dolog-e, ha a haza jövő vezetői már most megismerik egymást s a bizalmatlanságot barátság, egymás iránti szeretet váltja fel.

Ugyde ezeknek a kongressusoknak kulturális jelentősége van s az University Extension egy mellékfaja, mert hiszen a kongressus össze van kötve felolvasásokkal, matiné és hangversenyekkel.

A kongressusokkal együtt tartatnak meg az atletikai versenyek s ez által a felsőbb tanuló ifjuság testi nevelése nyer megoldást.

A kongresszusokon való megjelenés által lehetővé lesz téve az ifjuságnak a haza és a nemzeti műkincsek megismerése, ismeretköre nagyobbodik, tehát mintegy tanulmányut jellegével is bír. A kongresszus továbbá előmozdítja és megkönnyíti a társadalmi érintkezést s az ifjuság vágyait s törekvéseit megismerteti a közönséggel előtte rokonszenvessé teszi.

Ha ezekből csak egy lenne is a célja, már

Himfy dalai.

(Vígjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta Berczik Árpád. A debreceni színház premiérje 1899. jan. 20-án.)

A méltóságos urnak ez a legujabb darabja. Ő neki ugyanis irodalmi ambíciói vannak s ezeknek az ambícióknak a betöltésén már igen régen munkálkodik a méltóságos úr.

Igazán, milyen szép dolog!

A miniszteri tanácsos ur nem csak tudomást vesz a magyar irodalomról, hanem lealacsonyodik azok közé a skriblerek közé, kik méltóságos urak sohasem lesznek; a kik irnak, mert szívük parancsolja s nem óhajtanak tanácsosi karriert csinálni.

Szóval Berczik Árpád ismét irt egy darabot. Thémáját nagyon ügyesen választotta meg. Ő igen expónált állású uri ember, nem irhat mindenféle dolgokról. Nem óhajt problémákat fejtegetni s talán tudomást sem vesz arról, hogy egy sereg szürke ember a társadalom reformjára

gondol s ezt a reformot szolgálja a szinpadon egy-egy az élet harcából kiragadott drámai epizóddal.

Dehogy is vesz tudomást! Hát problémák is vannak a világon? — kétkedik a méltóságos ur. Hiszen az élet nagyon ügyesen van berendezve. Az embernek tekintélye, állása van, komázik a grófokkal, finom Havannát füstöl, urasan él, — hát mi kell még egyéb?

Tudnivaló, hogy olyan magas állásban levő uri embernek nincs ideje, hogy a más bajára is gondoljon. Nem elég, hogy gazdagítani kívánja a magyar irodalmat?...

A tanácsos ur tehát megvetéssel fordul el a prózai gondokkal telt, közönséges élettől, s az előkelők finom ösztönével találja meg azt a kort, mely az ő disztिंगvált, előkelő egyéniségével harmónizál; mely korban sem szocializmus nem volt, sem a házasság nem volt közel a csödhöz. Nagyon hálás kor ez. Az írónak sem szemre, sem szivre nincs szüksége; a szemetet elkerülheti, az

akkor is elég létjogosult lenne a diákkongressus, hát még ha mint tényleg is van, mindezeket magában foglalja s megvalósítani igyekszik, mennyivel inkább létjogosult, s ha hozzávesszük mindezekhez, hogy ott ott az ifjuság komoly munkát végez „Menza Akademia,” „Diák otthon,” „Diák almanach,” „University Extension” stb. ügyek megvalósításával, akkor úgy hiszem, szükségtelen nekem még tovább is a magyar diákkongressusok létjogosultságát fejtegetnem.

A diákkongressus tehát a magyar ifjuságnak egy olyan organuma, mely nem csak a diákszövetség megalakulásáig, hanem azután is a legfőbb foruma lesz mindég; hisz a diákszövetség sem állhatna meg meg másképp, csak ha évenként diákkongressusok tartásával proklamálná az együvé tartozás érzetét, úgy, hogy még a Diákszövetség létre jöttével is a kongressus bátran elmondhatná magáról: a szövetség én vagyok. A diákkongressus voltaképen — és nem a Diákszövetség — az a kapocs, mely az összes főiskolák hallgatóit összefűzi s ha definiálni akarnánk a két viszonyt, azt mondhatjuk, hogy a Diákszövetség elméletileg, a diákkongresszus pedig gyakorlatilag, a valóságban fűz össze bennünket.

Ezekből láthatjuk tehát, hogy nekünk a

diákkongressus tartását feledni nem szabad s ha vizsgáljuk azt a dekadentiát, mely a jelen évben oly váratlanul ifjusági életünkben beállott, lehetetlen, hogy ne kívánjuk egy diákkongressust, a melyen az egész magyar ifjuság küldöttei, komoly megbeszélés tárgyává. Ne tegyék a mai beteges állapotokat s reá orvosságot ne keressenek. Nem szabad továbbá feladni a diákkongressusok tervét különösen most, midőn a párisi nemzetközi diákkongressuson való, minél impozánsabb megjelenés lehetősége felett kell az egész magyar ifjuságnak tanácskozni s az azon való magatartást már jó eleve megbeszélni mind olyan okok, melyek sürgetik a diákkongressusok megtartását. S most az a kérdés, hol tartsuk meg az egyes kongressusokat?

Ezt a kérdést én a következőképp vélem megoldani. Öt város van, melyben eddig az ifjuság kongressusait megtartotta s úgy látszik, nem hajlandó ezeken kívül más akadémia kongressus rendezésére vállalkozni. Ez az öt város a megtartott kongressusokat véve irányadóul a következők: Budapest, Kolozsvár, Debreczen, Kecskemét és Nagyvárad, én tehát úgy gondolom, hogy ez öt város vállalhatná felváltva magára a vendéglátó szerepét, természetesen fenntartva azért a

aranyat még csillogóbbnak láthatja; nem kell analizálni, mert mi szükség van lélektanra egy mult századbeli cselekményü darabnál?...

A Berczik vígjátéka Kisfaludy Sándor és Szegedi Róza jól ismert szivviszonyát meséli el szinpad formában. A nyelv, a mese olyan a mire még 20 évvel ezelőtt is azt mondták volna, hogy költői. Színes, csillogó a darab nyelvezete, de így nem beszéltek soha s írni sem irtak egy idő óta. A mese gyengén kigondolt s módfelett naiv. A darab komikum a leggyengébb helyzetkomikum. Az alakok egy-kettő kivételével a leghalványabban rajzoltak.

Egy-egy fordulat talán képes megkacagtatni bennünket, de abszolút hatásról a darabban szó sincs. A milyen kicsinyes a tárgy, olyan sekélyes a darab is; mi századvégi emberek csak mosolyogni tudunk ezeken a naivságokon, melyek néha egy mosolynál is nagyobb eredményt érnek: valósággal meghatnak...

De értsük meg a dolgot.

A mi korunk tagadhatatlanul egy forrongó, átmeneti korszak. Soha annyi ellentét, annyi probléma nem nchezedett egy korra, mint a mennyi a mi korunkra.

Ennek az átmeneti korszaknak nagy gondolkozókra, irányítókra van szüksége. Ezeknek pedig egyedüli terük a szinpad. A reform folyik, a szinpad ma már az Ibsen-ek, Suderman ok s a Hauptmann-ok kathedrája, honnan átható, harsogó hangon szól egy eljövő jobb kor isteni jóslata.

Még ilyen lángszellemeiktől is önzés volna azonban monopolizálni a szinpadot. Nem is tesszik ezt.

Ők is óhajtják, mi is óhajtjuk azokat a darabokat, a melyek egy letűnt korban játszanak, a melyek egy letűnt korszakból elhozzák az eszmét, leszűrik a tanulságokat.

A Berczik darabja távolról sem ilyen...

De nézzünk más szempontot is!

többi főiskolák jogát is kongressusok rendezésére. S mivel Budapest már megtartotta a maga két kongressusát, most sorrendben Kolozsvár következne, mely az ifjúsági ügyeket tekintve, különben is a legalkalmasabb és a leghivatottabb egy kongressus rendezésére; mi Debreczeniek már előre magunknak kérjük a jövő évi diák-kongressus megtartásának jogát s azután következne Kecskemét s akkorra talán elkészülne már a „Pusztaszeri millenniumi emlékoszlop“ is s ennek leleplezésével lehetne összekötni majd. Szóval így fellehetne osztani a kongressusok tartásának helyét — a meghívásoknak helyt adva természetesen.

Most tehát Kolozsváron van a sor, s a kitünő ifjúsági életet s a lelkes vezetőséget véve figyelembe, úgy hisszük nem fog kitérni a 7-ik kongresszus rendezése alól.

Várunk és remélünk.

Mohácsy.

A becsületszékről.*)

„A ki manapság a párbaj ellen ir, háládatlan munkát végez, miután e tárgy annyira ki van

*) Ezzel a becsületszékről folyó vitát, melyhez már minden oldalról hozzá szólottak, berekesztem, csupán Madarassy Gyula reflexióinak adok tért lapunk következő számában. Szerk.

Berczik darabját azért dicsérik sokan, mert a nemzeti irányt követi. Egy rövid disztinkciót legyen szabad nekem itt tenni:

Az irodalomban nincs jogcime annak, a mi csupán nemzeti — általános emberi vonások nélkül. Az örök emberi hasza át a nemzeti irány produktumait, mert csakis így számíthatnak komoly értékre, igazi sikerre.

A Berczik darabjának ez az érdeme sincs meg. Goethe egy olasz költőről irt: Torquato Tassó-ról s ez a darabja örökbecsű, hatalmas, művészi és mégis német alkotás.

Berczik egy magyar költőről irt magyarul — fájdalom, nem mondhatunk többet róla.

Irt egy vígjátéknak keresztelt, korrajz, babérokra vágyó, irodalomtörténeti tárgyú darabot, mely az előadáson kívül egyéb elismerésre nem számíthat. Azt is az író társadalmi állásának tulajdoníthatjuk, hogy a nemzeti színházon kívül több vidéki színpad is felvette repertoárjába.

Komjáthy is előadatta.

merítve, hogy ujat mondani róla vajmi nehédszorg — mondja S. Marczányi Gy. „A párbaj ékiállítás“ czimű művében.

Ennek dacára azonban buzdítva az igen tisztelt Szerkesztő Urnak a Madarassy Gyula ur cikéhez fűzött ama megjegyzésétől, miszerint a kérdévitatásának helyt ad, vagyok bátor a bárbaírólébecsületszékrőli véleményemnek a következőkben kifejezést adni:

Korántsem itélem el teljesen a párbajt, min férfias megtorlását a sértett önértetnek. — Mer tagadhatatlan Dr. Edvi Illés Károly azon állítása miszerint: „az erkölcsi világrendben nem egyszoly helyzetbe juthat két ember, hogy vagy a egyiknek, vagy a másiknak pusztulnia kell, mer egyiknek létezése a másik létezésével összeférhetetlen..... s e párbajt természetéből ki vetköztetni, jellegétől megfosztani, semmiféle törvényhozás nem képes.“**) Azonban a manapság vivott párbajok, kilenc tizedrészének indítoka semmi más, mint a hiúság, a feltűnni vágyás.

Egyetértek az igen tisztelt Cikkiró ur véleményével, midőn az akadémiai polgárságot arrahívja fel, hogy becsületbeli ügyeiket kizárólag a becsületszék útján intézzék el.

**) Budapesti Hirlap 1898. szept. 30.

Az előadásban annyi haszon volt, hogy még jobban meggyőződhattünk T. Halmy Margit és Fenyéri öntudatos művészetéről, Sziklay hatalmas komikai vénájáról és Szabó Irma bájos, poétikus alakítóképeségéről.

A debreczeni közönség nagy része szívesen fogadta „Himfy dalai“-t, de az a nem nagy számú intelligens, műértő közönség, mely az egész előadás alatt tartózkodóan, hidegen viselkedett, — az én véleményemnek ad igazat.

Berczik dilettáns, ki magas társadalmi állásának sulyával elnyomja a protekció nélküli, hivatásos írókat. Az ő írói kvalitását s darabjának értékét akkor ismerjük meg igazán, ha összehasonlítjuk egy más darabbal, melynek czime „Katonák“, szerzője pedig egy zseniális kezdő: Thury Zoltán.

Én a magam részéről ezt a címet adnám Berczik darabjának:

„A méltóságos ur vígjátékot ir.“

Ady Endre.

De nem érték és nem érthetek egyet azon ódozattal, a melyet az igen tisztelt Cikkirő ur becsületszék céljainak elérésére ajánl. Azt írja gyanis „A becsületszék“-ről szóló cikkében, így: „Minden akadémiái polgárnak becsületeli kötelességévé tétetik, a tudomására jutott becsületbeli ügyeknek a becsületszékhez leendő elterjesztése..... s a ki a tudomására jutott esetet fel nem jelentené, mint félelmetesen veszedelmes kór terjesztője és erkölcsileg megbélyegzett, méltó, hogy iskolánkból való eltávolításával az ifjuság a becsületszék közbenjárása folytán érje.“

Mit kíván tehát az igen tisztelt Cikkirő ur, hogy a jogászönérvet párvialdal nélkül is fenntarassék és megőriztessék?

Azt, hogy az akadémiái polgárok a hozzájuk gyátalában nem illő, meg közönséges spionkolást, árulkodást üzzék. Igazán remek dolog volna. Hát detektiveket nevel az akadémia azának?

Már többször voltam magam is tanuja meghallgatók között felmerült ügyeknek, sértéseknek.

Tehát nekem, mint akadémiái polgárnak, kötelességem lett volna az eseteket a becsületszék elé terjeszteni szóval denunciálni!

Hát erre szorultunk?

Igen is, helyes dolog az, hozzon akadémiánk az eperjesi akadémia mintájára olyan szigorú örvényeket, a melyek a párbajozásnak útját állják s akkor ha valaki sértve érzi magát, bizonyára a becsületszék elé viszi ügyét, ha pedig nem érzi magát sértve, felesleges azt a becsületszéknek elé erőltetni.

Mindenekelőtt első feltétele a becsületszék eljárási jogosságának az, hogy minden akadémiái polgár, ki ügyét a becsületszék útján kívánja eldöntetni, minden esetben kötelezze magát, hogy a becsületszék ítéletét önmagára feltétlenül kötelezőnek ösmeri el.

A becsületbiróság teendőire nézve pedig álljon itt Tóth Lőrincznek a Magyar Tud. Akad. gy ülésében felolvasott értekezéséből az arra vonatkozó rész:

„A becsületjürik feladása lenne először is mindent elkövetni a felek közti béke helyreállítására, s nem lehet kételkedni, hogy a kibékítés,

a félreértések tisztába hozása, higgadt, bölcs tanácsadás, meleg rábeszélés útján legtöbb esetben sikerülni fogna, mert egy azon érdekü s műveltségü, egy azon osztálybeli társak véleménye még a makacsabb természetűekre is hatással lenne — Ha azonban a békéltetés szép és nemes munkája sikert nem eszközölhetne a szenvedély ellenében: a jury békéltető jó barátok szerepéről áttérne a birói szerepre. — Hatáskörébe tartoznék itélni mind azon előforduló sértési eset felett, mely a megbízó osztály vagy testület tagjait illeti; megbírálni a fenforgó körülményeket, megkülönböztetni, a valódi és képzelt sértéseket, ünnepélyes és kihirdetett határozattal megbélyegezni a valóban sértő felet, s kijelenteni, hogy az igazság sértett fél részén van.“

S ilyen működés mellett bizonyára nagyobb sikerrel és több esetben működhetnék a becsületszék, mert míg a párbajhősöket dicsőítjük, a párbajozni nem akarókat gyáváknak nyilvánítjuk, addig hiába kezdünk bárminő eszközzel a párbajmánia tovább terjedése ellen.

Most pedig felemelem szavaimat az igen tisztelt Cikkirő urnak cikkében tett becsületszék tagjaira valóban sértő nyilatkozatai ellen.

Azt mondja ugyanis a tisztelt M. ur, hogy „az egyszer s mindenkorra választott tagok nagyon részrehajlók lehetnek“ s ajánlja, hogy esetről-esetre válaszzák meg maguk az ügyes-bajos felek biráikat.

Első sorban igen nagy merészség részrehajlással gyanusítani azokat, a kiket 300 akadémiái polgár tisztel meg bizalmával!

Másodsorban pedig, ha egyáltalában föltehető ilyesmi, nem inkább lehet azt az esetről-esetre választott tagokról tenni?

Mert bizonyára, ha nekem olyan ügyem akad, mely becsületszéki elbírálásra vár, inkább fogom bírámul 6 jó barátomat választani, mint 6 ellenségemet, — a kiknek ítélete közt bizonyára nagy különbség lesz.

Grósz Sándor.

Egy kritikushoz.

Kezdőket szigorun ne ítélj!

Patak a Duna anyja.

CSARNOK.

Agglegény.

(Francziából.)

Irta: **Abo János.**

Legény ember volt, azoknak a csinnal öltözöködő, jól ápolt agglegényeknek egyike, a kik esztendőkön, sőt évtizedeken át változatlanul uszkálnak a társas élet folyamában, a kik soha sem öregszenek és soha sem tévednek belé a házasság hálójába, ámbátor azt folyton-folyvást kivetik rájuk. Láthatod őket minden hangverse nyen, sűrűn a színházban, kiváltkép a felvonásokközben, csaknem minden táncmulatságon és minden este a korcsolyapályán, melyről az évek során már sok südő leánykát láttak eltünni, de jómaguk csak nem tudnak megválni tőle.

Ha utadba vetődik egy közülük a javából, egy kis szomorúságot látsz ülni az arcán és szemében a csüggettség árnyékát, ebben azonban ne láss valami könnyelmű élet következményét, mert okának gyökerei mélyen a lélekbe nyulnak. Homloka tiszta, redőtlen, vonásai szelidek, szája szögleteiből a lélek jósága kandikál ki. Haja gyér, de önkéntelen úgy érzed, hogy nem külső viharok garázdálkodtak benne, hanem saját finomságába pusztult belé.

Talán legáltalában olyan özvegy emberekhez hasonlíthatnád őket, a kik ifjan elvesztették szeretett asszonyukat és ez a bánatosan drága emlékezet úgy eltölti egész valójukat, hogy más viszonyra nem képesek többé.

És rendszerint özvegy emberek is, már a mennyiben legtöbb esetben a szívük mélyén rejtezik valami eszmény kora ifjuságuk aranykorából, a melyet elvesztettek, de elfeledni nem tudtak és a mását mind hiába keresik és ez az életük sötét pontja, mert minél inkább törik magukat utána, annál magasabba emelkedik.

Az én agglegényem világot vetett egyszer reá, hogy neki miért nem sikerült az a keresés.

*

— Nem tudom magamat — így szólt — senkihez véglegesen hozzákötni. — Hozzá kötöt-

tem ugyan jó sokszor, de soha sem annyi ideig és olyan alaposan, hogy véglegessé váljék.

— Ha bálókba, magántársaságokba vagy fürdőhelyekre megyek — és én keresem az olyan alkalmakat, a mikor a gyöngédnem fiatalsága egybegyül — azon kezdem, hogy hadiszemlét tartok magam körül, végig jártatom szememet az egész társaságon, keresek valakit, a ki kedvemre való volna. Járatos vagyok már, első tekintetre ki tudom selejtezni azokat, a kikkel nem érdemes kezdeni és kiválasztom azokat, a kikkel tán dülőre lehetne jutni. Hiszen mindjárt kilátni azt a módból, a hogy öltözködnek, viselkednek, ülnek, járnak, kibem van valami sajátos és kibem nincsen semmi. A nő gépezete sokkal több és finomabb apró részekből van összerakva, mint a férfié és ha csak egyetlenegy nem vág össze a többivel, megzavarodik az egész összhangja és elüz magától.

— A megmaradottakból azután az első ismerkedéskor kimustrálok azokat, akiknél valami mozdulat, szó, hangárnyalat vagy arcvonás okot ad rá. Az ilyenek nyitott könyvek: mindjárt mélyre látni bennük — nincs inger. És szerencsésnek érzem magamat, ha marad mégis valaki, a ki egyelőre kielégít.

Ezt táncra kérem, társaságához szegődöm szóval valamiképen közeledem hozzá. Ő rendesen fiatal, nemrég kinyílt rózsza, inkább kicsiny, mint nagy, nem szeretem az olyanokat, a kikre nekem kell fölneznem; arcának metszete legyen tiszta és szabályos, szeme nagy, termete kifogástalan. Hamar megbarátkozunk. Sokszor már az első táncban vagy rá következő szünetben, mikor frissítőket élvezve üldögélünk valami félreesőbb hely zavartalan oltalmában és élénk eszmecserébe keveredünk. Én természetes és fesztelen vagyok, olyan tárgyat hozok szóba, melyben ő otthonos és a melyben könnyen ki tudja mondani a maga piczi véleményét. Ő elkezd magáról beszélni, elmondja mit szeret és mit nem szeret, mi kellemes neki és mi nem. Csakhamar belemelegedik a maga füstölgetésébe, elmondja, hogy ő ilyen és ilyen és helylyel-közel én is adogatok egy darabkát magamból. És olyan őszinte öröm tükröződik e képen, mikor ilyenfélét mondok neki: „Éppen úgy, szakasztott úgy gondoltam magam is.”

— Ilyenformán hát az első közeledés; a kölcsönös rokonérzet egymást érintgeti könnyedén

és ebben az állapotban olykor-olykor kimondhatatlan gyönyörűség érzete futja végig az embert. De az nem tarthat sokáig. Alig, hogy a kezemben volt hát a madárka, már újra szárnyra bocsátom.

— Magára hagyom kis szépemet, nem beszélek vele többet azon az estén, csak úgy történetesen, ha éppen a közelembe kerül. Akkor aztán mondok valamit, a mi emlékezteti arra, a miről beszélgettünk. Ebből tudja, hogy gondolok rá. Ez jól esik nagyon neki. Azt onnan is kilátom, hogy másokkal táncolva, engem kísért folyton a szeme. Néha-néha találkoztát engedek a tekintetünknek és nem közeledem más asszonyhoz egész este. Hozzá sem, de máshoz sem.

(Folytatása következik.)

Egyről-másról.

Még mindig a colloquiumok foglalják el az akadémiái hallgatóságot „Igazán helytelen dolog, — véli egyik joghallgató, — hogy a collegiumokat kezdik párbeszédés vizsgálatoknak nevezni.“ „Magyarság szempontjából kifogásolod?“ kérdi valaki. „Nem, hanem értelmi szempontból, mert a legtöbb colloquiumon csak a tanár beszél.“

A pesti „Egyetemi kör“ sorsáról beszéltek egy jogász társaságban.

— Bizony az egyetemi kör vezetői rosszul jártak — szolt a társaság egyik tagja.

— Nem rosszul, hanem *Canossában jártak* — válaszolt egy megátalkodott szójátékgyártó, célozva az ujabban nyert bünbocsánatra.

A „reform“ szó kezd szálló igévé válni. Tényleg nagyon jó hangzású szó, csak a budapesti „reform-párt“ tönkre ne tette volna.

Mohácsy János (Van-e ki e nevet nem ismeri?) ujabban szörnyen antiszemita lett.

— Mi történt veled? Hiszen te valaha reform-párti voltál? — vallatja egy barátja.

— Rágalom! — válaszolt a nagy férfit — én *ellenzéki* voltam mindég.

Az „Egyetemi Kör“-t kinyitották. Nagyon helyesen. Ráfér a szellőztetés arra a körre.

Tisztelt főmunkatársunk *Kiss Árpád* már két hét óta nem látható. A szerkesztőség nem tartja indokoltnak az elveszett főmunkatárs közzétetését, mert egy-egy beküldött dolgozatából meggyőződünk, hogy *semmi* nagyobb *változás* nem történt rajta.

Kún Béla a jogász elnök szintén távol van Debreczentől. Legjobban sajnálja — állítólag — „egy gyászruhás kis szöke lány“, — Ez a *Muzsa* is lehet.

A becsületszékről szóló vitát mai számunkban berekesztettük. Ez a vita is bebizonyította, hogy a legtisztább igazságot is eltemeti az — okoskodás.

Dyb-Audi.

Nagy Imre.

A D. F. L. múlt évi 16-ik számában penditettem meg azt az eszmét., hogy a Kossuth-utczai temetőben porladozó Nagy Imre hamvai felé emeljen akadémiánk ifjusága egy diszes emléket.

Hogy ki volt Nagy Imre, mily hatalmasan nyilatkozott meg mint ifju emberben a költői talentum, szükségtelen újra meg újra elmondani, — hisz a debreceni collegium ifjusága nem feledte még el, neve ott él a szivekben. Annál csodálatosabb tehát, hogy ez az ifjuság évek hosszú sora óta elnézi, milyen szomoruan elhagyott ennek a diákpoétának sirja, s milyen törött, az időtől megviselt oszlop jelzi nyngvó helyét.

Nem hivatkozom áldozatkésziségre, csak egy kis lelkesedést kérek. Határozza el ifjuságunk, hogy Nagy Imre sirját valami egyszerű, de mégis szép emlékkal megjelöli; a módozatokkal bizza meg például az irodalmi önképző kört, s biztosak lehetünk, hogy a nyáron. vagy még a tavasz közepén egy kis ünnepség keretében fel is állíthatjuk az emléket.

Merem pedig mindezeket azért mondani ilyen bátran, mert tudom, hogy a debreczeni közönség ilyen alkalmakkor szívesen támogatja az ifjúságot. Rendezünk például egy nagyszabású felolvasó estélyt, vagy matinét, a kiadásoka minimumra redukálva 100 frt tiszta jövedelemre számíthatunk. Száz forintért pedig már lehet oly márványoszlopot venni, a mely illik az ifjúság kegyeletéhez.

A legközelebbi irodalmi társulati gyűlésen különben konkrét indítványt teszek, s mindezeket csak azért mondtam el, hogy a terv iránt lehetőleg érdeklődést keltsek akadémiánkon.

Sípos Béla.

Előfizetési felhívás.

A D. F. L. ez évi pályafutása meggyőzhetett mindenkit arról, hogy komoly irányú tartalmas ifjúsági lap. Oly szellemben van szerkesztve, mely méltó a debreceni akadémia ifjúságához.

Sajnálattal kell azonban tapasztalnunk, hogy a jelen esztendőben lapunkra ép az ifjúság köréből igen kevesen fizetnek elő. Elnézi ifjúságunk azt, hogy nagy áldozatok árán alapított lapja deficittel zárja be az évet.

Bizalommal fordulunk ezért ifjúságunkhoz, s kérjük, hogy a lapot anyagilag támogatva mutassa meg, hogy teljes tudatában van annak fontosságáról.

Ne engedjék elveszni az ifjúság e független lapját, hozzák meg azt a csekély áldozatot, mely biztosítja e lap további fennmaradását.

Lapunk e félév folyamán még 12--14 számban jelenik meg, s mivel most már a technikai akadályokat is legyőztük, — mindig pontosan a hónap 15. és 30-ik napján.

Debreczen, 1899 január 25.

A D. F. L. szerkesztősége

és

kiadó hivatala.

Lemondás.

Ha elmerengtél egyszer másszor,
Édes olvasóm, egy-egy dalomon,
A mi örök szerelemről szólt:
— Én azt ezennel visszavonom!

Tavaszi-ido volt, mikor irtam;
Talpig virágban állt a berek,
Fölöttem fénylő, zengő madarak,
— Ezek a hibásak, ezek!

Mert velök állt a szívem szóba,
És szólt a virág: tél soha többé!
És szólt a madár: ez az élet, ez!
És szólt a szívem: ámen, örökké!

...Hajh, de azóta lehullt a virág,
S tudom jól, a madár dala múltó;
Szívem is azóta jól tudja szegény:
Hogy a szerelem rózsza, lehulló!

Szabolcska Mihály.

Egyleti élet.

Az irodalmi társulat alapszabályai. Elmúlt már egy éve, hogy a M. I. Ö. T. új alapszabályait beterjesztette az akkori elnökség a tisztikarhoz. Mindez ideig azonban a régi alapszabályokkal kellett a társulatot igazgatni, noha annak egyik-másik intézkedése kissé avult. Jó volna, ha a társulat mostani elnöke utánna nézne a dolognak, s megsürgetné az alapszabályok megerősítését — hogy legalább az év hátralevő részében helyesebb alapokon folytathassa működését a társulat.

Jogász önképzőkör. A párbeszédi vizsgák bevégeztével megkezdte működését a Jogász önképzőkör is. Mint minden egyesület mozgalmairól úgy a Jogász önképzőköréről is bő ismeretést fogunk hozni. Az „Egyleti élet“ című rovat vezetésével a szerkesztőség különben Mohácsy János joghallgatót bizta meg.

Magyar Irodalmi Önképző Társulat. A jövő hó elején kezdi meg az I. Ö. T. folytatólagos működését, mely a kollokviumok miatt még most szünetel. A társulat még február havában rendez egy felolvasó estélyt s a vezetőség arról is gondoskodik, hogy a jelen félévben minden egyes gyűlésnek érdekes tárgysorozata legyen. — A választmány a pályakérdéseket hihetőleg még Február közepén kitüzi.

Joghallgatók Segítő Egyesülete. A J. S. E. pénztára ismét 100 forinttal gyarapodott. Ármós Bálint hagyatékát most fizették ki, s ez most már a társulat pénztárában kamatozik.

Vegyes hírek.

— **Jogász táncestély.** A Margit-fürdő disztermében január 28-án zajlik le a második jogász táncestély, mely siker tekintetében bizonyára lesz olyan, mint az első. Különböztetve erről garantirozik Váradi Szabó János ismert mulatságrendező talentuma s a sok táncrendező jogászyerek jókedve. Az estélyre Farkas Imre a következő hangzatos verssel csábítja a mamákat és leányokat:

Meghívó.

(A jogász táncestélyre.)

Kisasszonyom! Most, szombat este
Pompás kis táncestély leszen.
Kik rendezik?!... Hát a jogászok...
Ugy-e, hogy eljön szivesen?
Ne féljen, hogy nincs ismerőse —
Ott jól mulatni már szokás,
Ugy a multság rendezéshez,
Senki sem ért mint a jogász.

Jó kedv, derűltség... ez a mottó...
Tánc virradásig, reggelig.
Majd meglátja, hogy az az éjjel,
Miként az álom, eltelik; —
Vegye régi kis ruháját,
Nem kell oda disz, meg selyem,
Jobban fog itt mulatni benne
Mint másutt... vigan, fesztelen.

Ha visszatér majd otthonába,
Kifáradva, tudom nagyon.
A lelkem szinte látni vélni...
Mereng szép édes álmokon

Látva magát vigan, repülve
Sok jó táncos karján tova...
És felsóhajt majd elmerülne:
Igy nem mulattam még soha.
Debrecen, 1899. január 24.

F. I.

— **Himfy dalai.** Lapunk mai számában Berczik Árpád új darabjáról Ady Endre irt tárcarovatunkban ismertetést. Szemben az ő felfogásával a következő számban felelős szerkesztőnk fog ugyancsak e darabról lapunk hasábjain egy tanulmányt közölni.

— **Félév megnyitás.** Az 1898—99. tanév második felét Február 9-én nyitja meg az ujonnan választandó akadémiai igazgató. Ugyanekkor hirdetik ki a pályázatok eredményét is.

Szerkesztői üzenetek.

Ifj. Sz. J. A versek valahogy elkallódtak. Nagyon kérem írja le még egyszer mind a kettőt.

P. J. (Várad.) Máthé átmege a napokban s referálni fog egy és más dolgokról.

N...i Béla. Beküldött dolgozatait nem használhatjuk fel.

Nagy J. jh. Mit akar ön ezzel a verssel:

Szól a zene huhuhu
Jaj de fáj a szívem,
Hegedülő holdsugárnál
A kedvesem nézem.
Mikor aztán bánatomat
Kiöntöm keményen,
Egy-két pohár búfelejtőt
Veszék be szerényen.

Menjen maga kis hamis.

József kir. herceg-utcai szökének megnyugtatóására írhatjuk, hogy a vizsgáknak már vége lesz nem sokára s **Ő** is részt fog venni Alföldi kolonéjában, mire nézve szavát birjuk. Meg van elégedve? Vizsontlátásra szerdán.

H. Irénke Ó-Szőny. Ugy-e sokat korcsolyáznak a befagyott Dunán? De jó lenne otthon lenni s korcsolyázni nekem is

L. Gy. Pozsony. Gyászjelentést még nem kaptam s a logika örök törvénye szerint ebből azt következtetem, hogy még él; talán nem erőltetné meg magát, ha egy levelet írna, nem bánom én, ha német, francia vagy angol lesz is, csak írjon eltudunk mi olvasni mindent.

M. M. Helyben. Zöldség című humoreszkjére csak annyit írhatunk, hogy biz az zöldség s legjobb lenne kérem, ha Mauthner jónevű magkereskedő által kiadott „Spenot“ című szaklapban közlené le, mert tartalma nagyon hasonlít eme növény színéhez.

B. S. Helyben. Tárcáját a papirkosárba tettük, önt pedig — úgy véljük — legjobb lenne megfigyelés alá venni, hát azt hiszi, hogy mi azért jöttünk a világra, hogy az ön tárcáit olvassuk, ezért bizony kár lett volna születni.